

RIIGIKOGU

8. istungjärk. **Protokoll nr. 184 (42).** 1922. a.

Sisu: 1. Päewakorra muutmine. — 2. Riigikohtu esimehe walimine. — 3. Riigikogu istungjärgu waheaja määramise küsimus.

Riigikogu koosolek 19. detsembril 1922 a. kell 11,35 m. õhtul.

Kokku on tulnud 78 Riigikogu liiget.

Koosolekut juhatab abiesimees **K. Wirma**.

Sekretääri kohal sekretäär **T. Kalbus**.
Koosolek algab kell 11.35 min. õhtul.

1. Päewakorra muutmise. Juhataja **K. Wirma**:

Awan Riigikogu koosoleku. Wiimase päewakorra-punkti, Wabariigi Walitsuse teadaanne Moskwa konwerentsi kohta, on kirjalik ettepanek Wabariigi Walitsuse poolt, et tema palub wiimast punkti päewakorrast ära wõtta. Nii jääb ainult kaks punkti päewakorda. Päewakorra kohta sõna ei soowita, siis loen päewakorra wastu wõetuks.

Riigikogu läheb esimese päewakorra-punkti juurde.

2. Riigikohtu esimehe walimine. Wanematekogu poolt tehakse Riigikogule järgmine ettepanek: „Riigikogu otsustab walida riigikohtuniku Karl Parts'i Riigikohtu esimeheks.“ — Selle ettepaneku kohta sõna ei soowita. Asun hääletamisele. (Hääletatakse.) Wähemus on... (Wahelhüüe: Palun ära lugeda.) Nõutakse äralugemist. (Hääletatakse. Loetakse hääli.) Ettepanek on saanud poolt 34 ja vastu 12 häält, sellega on riigikohtunik Karl Parts Riigikohtu esimeheks walitud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorra-punkti juurde.

3. Riigikogu istungjärgu waheaja määramise küsimus. Wanematekogu poolt on järgmine ettepanek tehtud: „Riigikogu otsustab peale käesolewa koosoleku lõppu määrata Riigikogu istungjärgu waheaeg ja uuesti

kokku astuda erakorraliseks istungjärguks 11. jaanuaril 1923. a. kell 10 hommikul,

wõimaldades töötamist terwel waheajal riigikaitse ja wälisasjade komisjonile, ning eelarwe-komisjonile alates 2. jaanuarist 1923 a.“ Ettepaneku kohta sõna ei soowita. Asun hääletamisele. (Hääletatakse.) Ettepanek on nähtawa enamusega wastu wõetud. Päewakord on läbi. Isiklises asjas on sõna rkl. Tõnisson'il.

J. Tõnisson (rhw.): Aulised Riigikogu liikmed! Eelarwe arutamisel rõhutasin mina muuhulgas küsimust, et meil wõimalik oleks riigi kulude wähendamist sel teel wõimaldada, kui meie sõjawäe teenistusaega ühe aasta peale lühendaksime. Wahelhüüete peale seletasin mina, et selles arwamises on ka wilunud sõjamehed ja et mina selles küsimuses mitmete sõjameestega olen läbi rääkinud. Selle järele on nüüd sõjaministeeriumi ringkondades arwamisele tulnud, nagu oleks minuga koos mõni kõrgem sõjawäelane poliitikat ajama hakanud, mis nüüd sõjawäes soowimata nähtuseks peetakse.

Eksiarwamiste ärahoidmiseks ja selleks, et mitte ilma asjata sekeldusi üksikutele isikutele ei tuleks, wõin ma tähendada, et mina selles asjas olen väga mitmete wanemate sõjameestega kõnele- nud, muuhulgas ka mõnega, kes õige kõrgel kohal on. Aga mina olen seda teinud asja huwides, ilma et sõjawäelaste poolt oleks seejuures mingisuguseid iseäralikka tendentse ilmutatud. Sellepärast oleksid niisugused oletused, nagu ajaks üks wõi teine minuga koos mingit iseäralist poliitikat, ekslikud. Pean tarwilikuks rõhutada, et minu arust meie sõjawäes iseäranis kõrgematel kohtadel seiswatel meestel, peaks isiklik mõttewabadus olema, et nemad mitte ei tarwitseks ülemuse arwamise järele käia oma isiklistes waadetes, kui nad aga üldist distsipliini täidawad. Arwan, et kõigi niisuguste waadete awaldamine erateel keelatud ei peaks olema. (J. Laidoner (põl.):

Kes keelab?) Seda minagi ütlen, et seda keelata ei tohiks, waid et see lubatud peaks olema. Kui aga nüüd hakatakse arwama, et niisugune mõtete awaldamine on mingisugune poliitika ajamine, mis lubatud piiridest üle läheb, siis on see minu arwates ekslik. Selles mõttes olen mina talitanud ja katsun ka edaspidi sõjawäe teenistusaia küsimust selgitada

iga wõimalust ära kasutades. Kuid toonitan weel kord, et sellest ei ole kellegil õigus järeldada, nagu oleks minul himu kanda sõjawäe ringkondadesse poliitikat.

Juhataja **K. Wirma:** Lõpetan koosoleku ja ühes sellega Riigikogu VIII istungjärgu.

Koosolek lõpeb kell 11.45 min.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu abiesimees **K. Wirma.**

Sekretäär **T. Kalbus.**